

Studijní obor PSYCHOLOGIE
anotace předmětů povinného studijního plánu.

Předměty teoretického základu

Filozofie (společný základ) (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace 2/- 2/- Zk
Předmět společného základu – obsah určuje Ústav filozofie a religionistiky

Základy sociologie (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace 2/- Kv -/-
Anotace studijního předmětu:

Cílem kurzu je poskytnout základní orientaci v oboru sociologie a v možnostech jejího využití v běžném životě a v práci profesionálně orientované na oblast psychologie. Přiblížit smysl oboru na souvislostech teoretické a empirické práce, a současně i na vazbě teoretické výbavy a praktického využití.

Obsah: O čem a k čemu je sociologie - úvod. Struktura a funkce sociologie . Metody sociologie a metody sociologického (empirického) výzkumu.

Člověk jako sociální bytost: socializace (a individualizace) a mezigenerační kontinuita reprodukce života. Interakce jako produkce / konstrukce sociální reality. Společnost a lidská nerovnost. Sociální stratifikace a struktura; sociální mobilita. Základní formy (útvary) sociální agregace a strukturace. Životní způsob a styl: čas práce, čas mimopracovní (a volný). Hlavní institucionalizované prvky sociální reprodukce a strukturace. Sociální změna: evoluce, revoluce; transformace.

Literatura:

Berger, P.L.: Pozvání do sociologie, Praha, FMO 1991
Buriánek, J.: Sociologie. Praha, Fortuna 1996
Giddens, A.: Sociologie. Praha, Argo 1999
Havlík, R.: Úvod do sociologie. Praha, Universita Karlova 1993
Keller, J.: Úvod do sociologie. Praha, SLON 1991 (a další vydání)
Petrušek, M. a kol.: Sociologie. Praha, SNP 1992
Robertson, I.: Sociology. New York, Worth Publication 1987
Velký sociologický slovník I. a II. Praha, Karolinum 1996

Kulturní antropologie (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace -/- 2/- Kv

Anotace studijního předmětu:

Cílem přednášky je seznámit posluchače s předmětem, metodami a dějinami anglosaské sociální a kulturní antropologie. Zvláštní pozornost je věnována zejména problematice psychologické antropologie, která se programově zabývá studiem osobnosti člověka v transkulturním kontextu. Centrální kategorií integrující cyklus přednášek je pojem kultury prezentovaný v širokém antropologickém pojetí jako systém nadbiologických prostředků a mechanismů, jehož prostřednictvím se člověk adaptoval k vnějšmu prostředí.

Literatura:

Benedictová R.: Vzorce kultury, Argo, Praha 1999
Budil I.: Mýtus, jazyk a kulturní antropologie, Triton, Praha 1992
Geertz C.: Interpretace kultur, Slon, Praha 2 000
Murphy R.F.: Úvod do kulturní a sociální antropologie, Slon, Praha 1998
Soukup V.: Přehled antropologických teorií kultury, Portál, Praha 2 000
Wolf J.: Kulturní a sociální antropologie, Svoboda, Praha 1971

104. Anatomie, fyziologie a genetik (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace 2/- Kv -/-

Anotace studijního předmětu:

Obecné základy biologie a anatomie, funkce orgánových soustav a genetiky. Charakteristika živých soustav (buňka, tkáň, orgánové soustavy), principy přenosu dědičných vlastností, význam genetiky, anatomie a fyziologie orgánových soustav (pohybový, kardiovaskulární, gastrointestinální a vylučovací systém, smyslový a nervový aparát - periferní a CNS), hormonální regulace.

Literatura:

Klementa, J. a kol.: Somatologie a antropologie, SPN, Praha 1981

Repetitorium lékařské fyziologie, SPN, Praha 1971

Silbernagl, S. Despopoulos: Atlas fyziologie člověka, Avicenum, Praha 1984

Vybrané kapitoly z učebnic anatomie a fyziologie pro lékařské fakulty

105. Neurofyziologie (povinný předmět) -/- 2/- Zk
rozsah výuky a atestace

Anotace studijního předmětu:

Podrobnější informace o anatomii a funkci nervového aparátu. Komunikace v nervovém systému, stavba nervové soustavy, organizace nervového systému (periferní a CNS), mozek a chování, cerebrální specializace (pravá a levá hemisféra), neurofyziologie a učení, paměť, pozornost, motivace a emoce, vědomí a stavy vědomí.

Literatura:

Radil, T.: Neurofyziologie pro psychology, SPN, Praha 1978

Machač, J., Macháčová, H., Hoskovec, J.: Emoce a výkonnost, SPN, Praha 1998

Myslivoček, J., Myslivečková-Hassmanová, J.: Nervová soustava, Avicenum, Praha 1989

Králíček, P.: Úvod do speciální neurofyziologie, Nakladatelství UK, Praha 1997

Gleitman, H.: Basic Psychology, W.W.Norton, 1987 - vybrané kapitoly

Vybrané kapitoly z fyziologie nervové soustavy pro lékařské fakulty

107. Dějiny psychologie (povinný předmět) 2/- 2/- Zk
rozsah výuky a atestace

Anotace studijního předmětu:

Vývoj psychologického myšlení od starověku až do současnosti. Dějiny psychologie jako součásti filozofie do vzniku psychologie jako samostatné vědy v 19. století (starověké kultury, antické myšlení, středověk, renesance, novověk). Psychologie jako samostatná věda (předpoklady vzniku vědecké psychologie, zakladatelé psychologie jako samostatné vědy, psychologické školy na přelomu 19. a 20. století, jednotlivé psychologické disciplíny ve 20. století).

Literatura:

Fraisse, P., Nuttin, J., Reuchlin, M.: Kapitoly z experimentálnej psychológie. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo 1967.

Homola, M.: Dějiny psychologie. Olomouc: Filozofická fakulta univerzity Palackého 1990.

Hoskovec, J.: Tajemství experimentální psychologie. Praha: Academia 1992.

Hoskovec, J., Hoskovicová, S.: Malé dějiny české a středoevropské psychologie. Praha: Portál 2000.

Hoskovec, J., Nakonečný, M., Sedláková, M.: Psychologie XX. století. I. díl. Praha: Karolinum 1996.

Hunt, M.: Dějiny psychologie. Praha: Portál 2000.

Jiránek, F., Kolaříková, O., Říčan, P.: Psychologie XX. století. II. díl. Praha: SPN, 1970.

Nakonečný, M.: Průvodce dějinami psychologie. Praha: SPN 1995.

Sedláková, M.: Porovnání některých pokusů o zhodnocení vývoje psychologického myšlení.

Československá psychologie, 25, 1981, 403 - 415.

Stavěl, J.: Antická psychologie. Praha: Státní pedagogické nakladatelství 1971.

Široký, H., Hermochová, S.: Psychologie XX. století. IV. díl. Praha: SPN 1971.

Švancara, J.: Geneze systémů empirické psychologie. Brno: Masarykova univerzita 1993.

Tardy, V.: Dějiny psychologie do vzniku samostatné psychologie. Praha: Státní pedagogické nakladatelství 1966.

Tardy, V.: Psychologie XX. století. V. díl. Praha: SPN 1969.

Tardy, V.: Psychologie XX. století. III. díl. Praha: SPN 1971.

Tardy, V.: Dějiny empirické psychologie. Praha: Státní pedagogické nakladatelství 1956.

108. Obecná psychologie (povinný předmět)

Anotace studijního předmětu:

Výklad obecně psychologických poznatků je podáván pluralisticky, s akcentem na vystižení syntetizujících tendencí v psychologickém poznání. Přednáška je rozdělena do tří částí.

První část (cca 4 přednášky) je zastoupena úvodními tématy, v nichž je vymezen předmět obecné psychologie, její metody, cíle a zařazení do systému psychologických vědních disciplín. Součástí úvodu je též výklad základních předmětných kategorií obecné psychologie (psychika, vědomí, nevědomí, prožívání chování, osobnost činnost), povaha obecně psychologických zákonitostí a učení o determinaci psychiky. Stručně je pojednáno o výzkumných projektech a metodách základního výzkumu jakožto prostředcích získávání faktologické základny obecně psychologického poznání.

Druhá část (cca 17 přednášek) je věnována výkladu psychických procesů; klasifikovány jsou podle převažující funkce, kterou v subjekt-objektovém referenčním rámci zajišťují. Nástrojem výkladu jednotlivých psychických procesů je procesuální analýza, která zahrnuje:

- pojetí psychické funkce zakládající psychický proces;
- popis a charakteristiku výsledků psychického procesu;
- vymezení a výčet vlastností psychického procesu;
- analýzu složek a mechanismů zajišťujících průběh psychického procesu;
- přehled vývoje hypotéz a teorií;
- současný stav poznání psychického procesu.

Procesuální analýza je doplněna analýzou obsahovou, avšak jen v té míře, v jaké to nomothetická povaha obecné psychologie umožňuje.

Třetí část přednášky (cca 6 přednášek) je zaměřena na výklad současné koncepce psychické regulace a na analýzu vzájemných vztahů jednotlivých psychických procesů. Z modelů těchto vztahů jsou v popředí pozornosti zejména modely strukturální, funkcionální a interakční. Cílem je navození vhledu do vztahů mezi psychickými procesy, vzájemné podmíněnosti jejich vlastností, kontextu psychického dění, struktury výstavby a funkce psychického aparátu.

Literatura:

Atkinson, R. L., Atkinson, R. C., Smith, E. E., Bem, D. J., Hilgard, E. R.: Introduction to Psychology. New York, HBJ, 1990. 10th edition.

Atkinsonová, R. L., Atkinson, R. C., Smith, E. E., Bem, D. J., Nolen-Hoeksema, S.: Psychologie. Praha, Victoria Publ. 1995.

Gleitman, H.: Basic psychology. New York, W. V. Norton 1987, 2nd edition.

Hoskovec J., Nakonečný M., Sedláková M.: Psychologie XX. století I.

Praha, Univerzita Karlova, 1999

Nakonečný, M.: Základy psychologie. Praha, Academia 1998.

Nakonečný, M.: Encyklopedie obecné psychologie. Praha, Academia 1997. Švancara, J., Vašina, L.,

Kostroň, L.: Kapitoly z kognitivní psychologie. Brno, MU 1991.

Švancara, J.: Úvod do kognitivní psychologie. Brno, MU, 1993.

Meili, R.- Rohracher, H.: Učebnice experimentální psychologie. Praha, SPN 1967.

Ruisel, I., Ruiselová, Z.: Vybrané problémy psychológie poznávania. Bratislava, Veda 1990.

Madsen, K. B.: Teorie motivace. Praha, Academia 1972.

Madsen, K. B.: Moderní teorie motivace. Praha, Academia 1979.

Brichcín, M.: Vůle a sebekontrola: Teorie, metody, experimenty. Praha, Karolinum 1999.

130. Obecná psychologie II

(povinný předmět)

rozsah výuky a atestace

2/- Z -/-

Anotace studijního předmětu:

Přednáška tematicky navazuje na teoretické předměty jednooborového studia psychologie, zvláště na obecnou psychologii a přehled psychologických systémů. Je zaměřena na doplnění výkladu obecné psychologie novými současnými teoriemi tematicky seskupenými do těchto čtyř celků: 1) výklad aktuálních teorií kognitivních procesů a souhrn poznatků o vlivu významných metakognitivních činitelů na jejich průběh a výsledky; 2) výklad nových poznatků a teorií z oblasti emocionálních a motivačních procesů; 3) vybrané teorie kognitivních procesů, jejich přínos při řešení problematiky specificky lidského řízení psychiky; 4) nové poznatky a současné koncepce základních psychologických kategorií (např. současné koncepce vědomí, nevědomí, modely vztahu těla a mysli

jako východiska řešení psychosomatických otázek ad.). (Předpokládá se, že každý akademický rok bude náplň kursu věnována dvěma z uvedených tematických celků, a to v takovém uspořádání, aby byla ve dvou po sobě jdoucích letech uvedená témata odpřednášena.)

Výklad jednotlivých témat je podáván pluralisticky, s akcentem na integrační hledisko uplatněné v syntéze jednotlivých poznatků příslušejících k témuž tematickému celku.

Literatura:

Nakonečný, M.: Základy psychologie. Praha, Academia 1998.

Nakonečný, M.: Encyklopedie obecné psychologie. Praha, Academia 1997.

Brichcín, M.: Vůle a sebekontrola: Teorie, metody, experimenty. Praha, Karolinum 1999.

Sternberg, R. J.: Cognitive Psychology. Fort Worth, Hartcourt Brace College Publ. 1996.

Plháčková, A. : Přístupy ke studiu inteligence. Olomouc, UP 1999.

Ellis, R., Humphreys, G. W.: Connectionist Psychology: A Text with Readings. Hong Kong, Psychology Press 1999.(Vybrané kapitoly.)

Van Goozen, S. et al.(Eds.): Emotions: Essays on Emotion Theory. Hillsdale, LEA 1994.

**109. Srovnávací psychologie
rozsah výuky a atestace**

(povinný předmět)

2/1 Zk -/-

Anotace studijního předmětu:

Cílem je příprava studentů pro osvojení si základů srovnávací metodologie v psychologii, pochopení základů lidské psychiky ve fylogenetickém kontextu. Slouží jako úvod a průprava pro studium dalších oborů: neurofyzologie, obecné psychologie, vývojové psychologie, psychopatologie a pro další disciplíny teoretické i aplikované psychologie.

Předmět srovnávací psychologie. Historie výzkumu chování zvířat. Metodologie výzkumu chování zvířat. Etické problémy výzkumu chování zvířat. Regulace chování. Základy adaptivního chování. Předpoklady a základní nástroje adaptace Vrozené automatismy a jejich význam pro chování zvířete. Etologické pojetí. Kognitivní procesy u zvířat. Řešení problémů a rozhodovací procesy. Organizace informací. Komunikace. Metakomunikace. Ritualizované chování. Sociální chování. Genetika chování. Ontogeneze chování. **Abnormální chování.** Využití znalostí o chování zvířat v biomedicinském výzkumu.

Literatura:

Franck, D.: Etologie. Karolinum, Praha 1996.

Fraňková, S., Bičík, V.: Srovnávací psychologie a základy etologie. Karolinum, Praha 1999.

Fraňková, S., Klein, Z.: Úvod do etologie člověka. HZ editio, Praha 1997.

Gaisler, J.: Úvod do etologie. SPN, Praha 1989.

Lorenz, K.: Takzvané zlo. Mladá Fronta, 1992.

Lorenz, K.: Základy etologie. Academia. Praha 1993.

Veselovský, Z.: Chováme se jako zvířata? Panorama, Praha 1992.

**110. Fyziologická psychologie
rozsah výuky a atestace**

(povinný předmět)

-/- 2/1 Zk

Anotace studijního předmětu:

Obeznamení se základy pro chápání souvislostí mezi duševními a tělesnými projevy individua. Metodické základy fyziologické psychologie, fyziopsychologie a psychofyzologie duševních stavů a procesů (učení, emoce, chování), patologie, abnormální stavy mozku, psychosomatika, vliv léků na prožívání a chování, nové teorie a hypotézy (teorie morfických polí...).

Literatura:

McGuigan, F.J.: Biological Psychology. Prentice Hall, Engelwood Cliffs, 1994

Adler, M.: Physiologische Psychologie. Enke Verlag, Stuttgart, 1979

**111. Ontogen. psychologie
rozsah výuky a atestace**

(povinný předmět)

-/- 2/2 Zk

Anotace studijního předmětu:

Vymezení předmětu a základních pojmů, teoretické přístupy k ontogenezi psychiky (nativismus, empiristické teorie...), činitelé ontogenetického vývoje (determinace osobnosti), metody ontogenetické psychologie, významné teorie (Piaget, Freud, Erikson), zákonitosti a principy vývoje, přehled

ontogenetického vývoje (prenatální období, porod, novorozenecké, kojenecké, batolecí období, předškolní, školní věk, pubescence, adolescence, stárnutí a stáří), vývoj významných kategorií - percepce, řeč, motorický vývoj, vývoj morální, vývoj sociálních vztahů atd.

Literatura:

Erikson, E.H.: Osm věků člověka, KÚP Praha 1968

Kuric, J. Ontogenetická psychologie, SPN, Praha 1986 /vybrané kapitoly/

Langmeier, J.: Vývojová psychologie pro dětské lékaře. Avicenum, Praha 1983

Příhoda, V.: Ontogenese lidské psychiky, SPN, Praha 1977

Říčan, P.: Cesta životem, Panorama 1990

Shmidt, H.D.: Obecná vývojová psychologie, Academia, Praha 1978

Švancara, J.: Kompendium vývojové psychologie, UK Praha 1967

Vágnerová, M.: Vývojová psychologie I., Karolinum, Praha 1997.

113. Písemná práce I (Obecná psychol.) (povinný předmět) PP
rozsah výuky a atestace

Anotace studijního předmětu:

Zpracování práce je povinné pro studenty jednooborového studia prezenčního a kombinovaného, dvouoborového studia prezenčního a kombinovaného a dvouoborového mezifakultního studia prezenčního. Rozsah text je minimálně 20 stran. Práce je zpracovávána individuálně. Cílem je zpracovat strukturovaný výťah z naší i zahraniční literatury k dohodnutému tématu z hlavních oblastí látky obecné psychologie se zřetelem na rozbor příslušných psychických procesů, funkcí a stavů. Je možné zahrnutí dílčí, doplňkové empirické studie do zpracování práce.

Práce je klasifikována známkou.

116. Psychologie osobnosti (povinný předmět) 2/1 2/1 Zk
rozsah výuky a atestace

Anotace studijního předmětu:

Základní seznámení s psychologií osobnosti, pojetí osobnosti a vymezení pojmů, teoretické koncepce psychologie osobnosti, determinace osobnosti, struktura a dynamika osobnosti (temperament, schopnosti, motivační systémy, charakter...), vývoj a rozvoj osobnosti, psychické zátěže, poznávání osobnosti a metodologické přístupy, rozdílné přístupy ke studiu osobnosti.

Seminář psychologie osobnosti

cíle a obsah kurzu: studenti se na základě zadaných referátů seznamují s faktorově-analytickými, hlubinnými, biotypologickými, fenomenologickými a humanistickými přístupy ke studiu osobnosti

Literatura:

Balcar K.: Úvod do studia psychologie osobnosti. Mach, Chrudim 1991.

Drapela V. J.: Přehled teorií osobnosti. Portál, Praha 1997.

Mikšík, O.: Psychologické teorie osobnosti. Karolinum, Praha 1999

Nakonečný M.: Psychologie osobnosti. Academia, Praha 1995.

Říčan, P.: Psychologie osobnosti. Orbis, Praha, 1972

117. Sociální psychologie (povinný předmět) 2/2 Z -/-
rozsah výuky a atestace

Anotace studijního předmětu:

Literatura:

Předmět sociální psychologie a její vztah k ostatním vědám, vliv hlavních psychologických směrů 20. stol. na sociální psychologii, dějiny sociální psychologie, jedinec a společnost, socializace, sociální poznávání a sociální percepce, sociální motivace, postoje, jejich utváření a změny, sociální učení, interpersonální vztahy, kooperace a kompetice, sociální komunikace, prosociální chování, agrese a násilí, konflikty a jejich řešení, malá sociální skupina, masové psychické jevy.

Literatura

Čermák, I.: Lidská agrese a její souvislosti. Žďár n. Sázavou, Nakladatelství Fakta 1999.

Hayesová, N.: Základy sociální psychologie. Praha, Portál 1998.

Helus, Z.: Psychologické problémy socializace osobnosti. Praha, SPN 1973.

Janoušek, J.: Sociální komunikace. Praha, Svoboda 1968.

- Keller, J.: Úvod do sociologie. Praha, Sociologické nakladatelství 1992.
 Kollárik, T.: Sociálna psychológia. Bratislava, SPN 1993.
 Le Bon, G.: Psychologie davu. Praha, KRA 1994.
 McQuail, D.: Úvod do teorie masové komunikace. Praha, Portál 1999.
 Nakonečný, M.: Sociální psychologie. Praha, Academia 1999.
 Řezáč, J.: Sociální psychologie. Brno, Paido 1998.
 Výrost, J., Slaměník, I. (Eds.): Sociální psychologie- Sociálna psychológia. Praha, ISV 1997.
 Výrost, J., Slaměník, I. (Eds.): Aplikovaná sociální psychologie I. Praha, Portál 1998.

118. Psychologická metodologie (povinný předmět) 2/- 2/2 Z,Zk
rozsah výuky a atestace

Anotace studijního předmětu:

Úvod do metodologie, její význam, vědecký problém a formulace hypotézy, proměnné v psychologii, základní výzkumné projekty, zkoumané soubory, měření a škálování v psychologii, získávání informací (pozorování, rozhovor, testy...), experiment, zpracování informací, validita a reliabilita, využití kvantitativních metod, interpretace nálezů a verifikace hypotéz, zpráva o psychologickém výzkumu, využití výpočetní techniky, kvalitativní výzkum.

Literatura:

- Ferjenčík, J.: Úvod do metodologie psychologického výzkumu. Portál, Praha 2000
 Laucken, U., Schick, A., Höge, H.: Úvod do studia psychologie. ISV, Praha 1999
 Liessmann, K., Zenaty, G.: O myšlení. Votobia, Praha 1994
 Maršálová, L., Mikšík, O.: Metodológia a metódy psychologického výskumu. SPN, Bratislava 1990

119. Matematicko-statistické metody (povinný předmět) 2/1 2/1 Zk
rozsah výuky a atestace

Využití matematicko-statistických metod v psychologii, deskriptivní statistické metody (měření, typy škál, statistické charakteristiky, vícerozměrné rozdělení, datová matice...), základy pravděpodobnosti, induktivní statistické metody (principy statistické indukce, testování statistických hypotéz, parametrické testy o populačním průměru, základní pořadové testy, analýza rozptylu, korelační a regresní analýza), elementy multivariační statistické analýzy dat.

Literatura:

- Zvára, K.: Biostatistika, Karolinum 1998
 Zvárová, J.: Základy statistiky pro biomedicínské obory, Karolinum 1998
 Kubánková, Hendl: Statistika pro zdravotníky, AVICENUM, 1986
 Clauss, Ebner: Základy štatistiky pre psychologov, pedagogov a sociológov, SPN Bratislava 1988

120. Obecná psychopatologie (povinný předmět) 2/- Kv -/-
rozsah výuky a atestace

Anotace studijního předmětu:

Úvod do psychopatologie, lékařský versus psychologický model, historický přehled pojetí, hlavní koncepce používané v psychiatrii (biologický, genetický, psychologický, sociální a komplexní přístup), význam rodiny v psychopatologii, osobnost a její poruchy, poruchy emocí a pudů, poruchy vědomí (kvalitativní a kvantitativní), poruchy vnímání a paměti, poruchy myšlení (kvantitativní a kvalitativní), poruchy vůle a inteligence, vyšetření, psychofarmakoterapie.

Literatura:

- Zvolský, P. a kol.: Obecná psychiatrie, Karolinum, Praha 1994
 Höschl, C. a kol.: Psychiatrie pro praktické lékaře, Scientia Medica, Praha 1997
 Vymětal, J.: Základy lékařské psychologie, Psychoanalytické nakladatelství, Praha 1994
 Kolektiv autorů: Slovník psychiatrických termínů, PCP 1998
 Foucalt, M.: Dějiny šílenství, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 1993

131. Přehled psychologických systémů (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace -/- 2/- Zk

Anotace studijního předmětu:

Přednáška je zaměřena na vývoj psychologického myšlení od vzniku psychologie jako samostatné vědy. Strukturu výkladu tvoří pohyb idejí v psychologickém poznání a psychologickém myšlení, a to s přihlédnutím k charakteristice jednotlivých paradigmat. Nástrojem analýzy vývoje psychologického myšlení je výklad ustavení jednotlivých psychologických směrů a škol a jejich funkce ve vývoji psychologického poznání; stranou nezůstává ani analýza významných krizí v psychologii a zásadních diskusí předních myslitelů (např. Titchenera a würzburgských, Piageta a Chomského, Vygotského a Piageta, Pylyshyna a Kosslyna ad.), které jsou vhodné pro demonstraci vzhledu do pohybu psychologického myšlení uplatněného při řešení příslušného psychologického problému.

Hlavní témata: Teoretický a metodologický pluralismus v psychologii. - Rozpory v psychologii dvacátého století a jejich řešení. - Charakteristika vývoje evropské a americké psychologie: srovnání. - Výčet transcientiálních kategorií, modalita jejich uplatnění v jednotlivých psychologických směrech a školách. - Vývoj pojetí předmětných kategorií. - Charakteristika základních psychologických metodologií. - Vývoj psychologického pojmosloví a psychologického jazyka (zdroje psychologického jazyka, klasifikace terminologie, přístupy k integraci jednotlivých psychologických jazyků). - Formální a obsahové atributy jednotlivých psychologických učení. - Možnosti integrace psychologického poznání: principy integrace psychologického poznání na bázi vytvoření databaze empirického a experimentálního poznání, funkce interfunkčního přístupu v syntéze obecně psychologického poznání, možnosti a koncepce sjednocení psychologického poznání v závislosti na psychologické metateorii.

Literatura:

Učební texty FF UK: Psychologie XX. století, I.- V. díl. Praha, SPN 1969-1971; Praha, Karolinum 1993, 1994, 1996.

Nakonečný, M.: Encyklopedie obecné psychologie. Praha, Academia 1997.

Kuhn, T.: Struktúra vedeckých revolúcií. Bratislava, Pravda, 1981.

Sedláková, M.: Propedeutika obecné psychologie. Praha, SPN 1981.

Madsen, K. B.: A History of Psychology in Metascientific Perspectives. Amsterdam, North-Holland, 1988.

Ludy, T. B., Jr.: A History of Psychology. (Original Source and Contemporary Research.) New York, McGraw-Hill Comp., Inc., (2. vyd.) 1997.

Aplikovaný základ

121. Základy pedagogické psychologie (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace 2/2 Zk -/-

Anotace studijního předmětu:

Předmět a úkoly pedagogické psychologie, významné teorie v pedagogické psychologii, základní vztahy ve vývoji osobnosti, v učení a ve výchově, lidské učení a jeho znaky, koncepce učení a osobnosti ve vztahu k pedagogické psychologii, psychologie učení a vyučování, psychologie výchovy a sebevýchovy.

Literatura:

Čáp, J., Mareš, J.: Obecná a pedagogická psychologie pro učitele. Praha, Prtál 2000

Čáp, J.: Psychologie výchovy a vyučování. Praha, Karolinum 1997

122. Základy psychologie práce a organizace (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace 2/2 Zk -/-

Anotace předmětu:

Vymezení a úkoly psychologie práce, historie, psychické předpoklady k pracovní činnosti, práce a zdraví, výcvik pracovníků a rozvoj dovedností, hodnocení pracovníků, pracovní motivace, psychologie v systému práce s lidmi, vývoj profesionální dráhy, identifikace s prací, pracovní skupina,

člověk v organizaci, člověk a technické systémy, chování člověka v ekonomické realitě společnosti, psychologické stránky řídicí činnosti.

Cílem kurzu je seznámit posluchače i s možnostmi a příklady uplatnění psychologie práce v různých oblastech hospodářského života společnosti. Důraz je kladen na mezioborové vazby psychologie práce. Na semináře jsou též zváni psychologové reprezentující různé oblasti uplatnění psychologie práce.

Literatura:

Štikar, J., Rymeš, M., Riegel, K., Hoskovec, J., Základy psychologie práce a organizace, Praha, Karolinum, 1996, dotisk 1998.

123. Základy klinické psychologie (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace -/- 2/2 Z, Zk

Anotace studijního předmětu:

Předmět klinické psychologie a návaznosti na příbuzné obory. Přehled historie oboru spolu se základy učení hlavních představitelů. Příprava pro hlubší studium v rámci dílčích klinicko-psychologických disciplin (psychodiagnostika, psychoterapie, psychopatologie, mentální hygiena). Kritické psychické situace. Otázky sebevražednosti. Typy problémů, které řeší klinický psycholog. Základní klinické diagnostické metody – rozhovor, anamnéza, pozorování. Zvláštnosti práce ve zdravotnictví. Spolupráce s psychiatrií i somatickou medicínou. Úvod do psychosomatiky – základní pojmy a koncepce. Psychologické aspekty závažného chronického a nevyléčitelného onemocnění a hospitalizace. Fáze adaptace na nemoc a možnosti a možnosti psychologické intervence. Role pacienta, jeho compliance a adherence k léčebnému režimu. Vzájemné vztahy lékaře, psychologa a nemocného.

Literatura:

Kondáš, O.: Klinická psychológia. Osveta, Bratislava 1977.

Baštecký, J. a kol.: Psychosomatická medicína.

Mohapl, P.: Vybrané kapitoly z klinické psychologie I., II. Univerzita Palackého Olomouc 1988, 1992.

Skála, J.: Psychoterapie v medicínské praxi. Avicenum, Praha 1985.

Vymětal, J.: Základy lékařské psychologie. Psychoanal. Nakl., Praha 1994.

125. Písenná práce II (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace PP

Anotace studijního předmětu:

Zpracování tématu z jednoho předmětu postupové zkoušky

OBOROVÉ PŘEDMĚTY

106. Úvod do studia psychologie (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace 1/1 Z -/-

Anotace studijního předmětu:

Základní informace a úvodní orientace v otázkách specifík studia na vysoké škole a studijního plánu psychologie. Rámcová charakteristika oboru a oblastí psychologické aplikace, profese psychologa, zásady profesionální etiky. Seznámení s prací katedry, s personálním obsazením jednotlivých oddělení katedry a s odbornou orientací pracovníků oddělení. Seznámení s vybranými odbornými časopisy a monografiemi.

Cílem předmětu je usnadnit počátek vysokoškolského studia, orientovat posluchače ve specifických studiu oboru a v zaměření katedry. Vlastní obsah představují základní informace a úvodní orientace v otázkách specifík studia na vysoké škole a studijního programu psychologie. Dále to je rámcová charakteristika oboru a oblastí psychologické aplikace, profese psychologa, zásady profesionální etiky. Následuje seznámení s prací katedry, s personálním obsazením jednotlivých oddělení katedry a s odbornou orientací pracovníků oddělení. Formou referátů jsou prezentovány vybrané odborné časopisy a monografie.

Literatura:

Laucken U., Schick A., Höge H., Úvod do studia psychologie. Praha, ISV 1999

112. Interakční psychologický výcvik (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace 40 hod Z

Anotace studijního předmětu:

Sociálně psychologický výcvik zaměřený na dovednosti (návuk základních percepčních a komunikačních dovedností, působení skupinové dynamiky) a prožitky (prožitek vlastního stylu chování v interakci), sebereflexe, sebepoznávání a poznávání druhých v sociálním kontaktu, zmapování základních dovedností potřebných pro práci s lidmi.

114. Exkurze (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace 40 hod Z

Anotace studijního předmětu:

Praktické seznámení studentů s možnostmi práce psychologa a s využitím psychologie v praxi (v školním a výchovném poradenství, ve zdravotnictví, v oblasti reklamy, pro policii a vězeňství, v oblasti personálního výběru, psychologie práce a organizace aj.).

115. Účast při psych. výzkumu (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace --/1 -/1 Z

Anotace studijního předmětu:

Předmět je orientován výzkumně-prakticky a chce stimulovat studenty k využití svých vloh a schopností k psychologickému výzkumu a vybavit je základem dovedností, návyků a zárodků osobnostních rysů potřebných k empirické práci výzkumné povahy (systematičnost, pečlivost, důslednost, vytrvalost...).

133. Neuropsychologie (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace 2/- Zk -/-

Anotace studijního předmětu:

Předmět neuropsychologie seznamuje studenty s historií vývoje zkoumání vztahu mozku a chování a jeho neaktuálnějším stavem v oblasti základní obecné poznatkové báze a částečně i jeho aplikací, převážně na poli klinickém a experimentálním. Důraz je také kladen na používanou metodologii, vyšetřovací nástroje, postupy neuropsychologické rehabilitace, výzkumné strategie atd.

Objasňovány jsou i souvislosti a vztahy s jinými obory tzv. neurověd, k nimž bývá neuropsychologie řazena. Stručně jsou posluchači také seznámeni s významem tzv. neurozobrazovacích metod funkční neuroanatomie (SPECT, fMRI, PET).

Literatura:

Kolb, B., Whishaw, I.Q. (1996), Fundamentals of human neuropsychology. 4th edit. New York: W.H. Freeman & Comp., 691 pp.

Rosenzweig, M.R., Leiman, A.L., Breedlove, S.M. (1999), Biological psychology. An introduction to behavioral, cognitive and clinical neuroscience. 2nd edit. Sunderland, Massachusetts: Sinauer Associates, Inc., 561 pp.

Sturm, W., Herrman, M., Wallesch, C.-W. (2000), Lehrbuch der Klinischen Neuropsychologie. Grundlagen, Methoden, Diagnostik, Therapie. Lisse, NL: Swets & Zeitlinger Publishers

Lurija, A.R. (1982), Základy neuropsychologie. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 405 s.

Diamant, J.J., Vašina, L. (1998), Kapitoly z neuropsychologie. 2. vyd. Brno: MU FF

136. Školní psychologie (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace 2/1 Zk -/-

Anotace studijního předmětu:

Cílem je seznámit s relevantními problémy oblasti školní psychologie (poradenské psychologie ve školství). Předmětem je historie školní psychologie ve světě i v České republice, současná situace poradenství, instituce, ve kterých školní psycholog působí, hlavní oblasti, kterými se školní psycholog zabývá, metody, které při tom používá. Rozebrány jsou etické aspekty práce školního psychologa.

Literatura:

Matějček, Z.: Praxe dětského psychologického poradenství. Praha, SPN 1991

137. Výchovné poradenství (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace -/- 2/1 Kv

Anotace studijního předmětu:

V rámci kurzu jsou posluchači vybaveni základními poznatky a některými dovednostmi významnými pro zvládnutí nároků krátkodoběji pojaté psychologické intervence směřující k lepšímu porozumění a výchovně – terapeutickému ovlivnění běžných vývojových a výchovných problémů dítěte. Účastníci jsou disponováni pro kompetentní spolupráci s rodiči, učiteli a dalšími vychovateli, učí se chápat problémy dítěte v kontextu rodiny a školy a běžným poradenským přístupům, strategiím a technikám. Zaměřená pozornost je věnována situaci dítěte vystaveného konfliktnímu rodinnému prostředí, náhradní rodinné péči, alternativám péče ústavní, dětem ohroženým, zanedbávaným, týraným a zneužívaným, jakož i kultivaci péče o děti a výchovy vůbec.

Literatura:

Matějček, Z.: Praxe dětského psychologického poradenství. SPN, Praha 1991

Matějček, Z.: Dítě a rodina v psychologickém poradenství. SPN, Praha 1992

Matějček, Z.: Co, kdy a jak ve výchově dětí. Portál, Praha 1995

Černá, M. a kol.: Lehké mozkové dysfunkce (zvl. Kapitoly J. Šturmy a Z. Žlaba). Učební texty VŠ. SPN, Praha, 3. vyd. 1999

138. Metody ped. psych. výzkumu a por. praxe (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace -/- 1/1 Z

Anotace studijního předmětu:

Cílem kurzu je seznámit studenty se základními strategiemi a metodami používanými ve školské praxi. Pozornost je věnována strategiím výzkumu ve školních podmínkách a základním metodám, se kterými při výzkumu pracujeme. Patří mezi ně rozhovor, pozorování, rozbor výtvarů jedince. Speciální pozornost je věnována specifickým psychologickým nástrojům. Rozebrány jsou i moderní diagnostické strategie pedagogicko-psychologické diagnostiky (např. portfolio assessment) apod. Analogický přístup je zvolen při rozboru psychologické praxe ve škole nebo v poradně.

Literatura:

Pelikán, J.: Základy empirického výzkumu pedagogických jevů. Praha, Karolinum 1998

141. Spec. psychopatologie (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace -/- 2/- Zk

Anotace studijního předmětu:

Předmět a historie speciální psychopatologie. Neurotické poruchy, poruchy vyvolané stresem. Postraumatická stresová porucha Psychologická problematika násilí a sexuálního zneužívání Psychogenní poruchy příjmu potravy. Psychosomatika. Poruchy osobnosti (paranoidní, narcistické a hraniční osobnosti). Psychoanalytický pohled na poruchy osobnosti. Afektivní poruchy. Sexuální dysfunkce a deviace. Schizofrenie a schizofrenní poruchy. Duševní poruchy a poruchy chování vyvolané účinkem psychoaktivních látek. Organicky podmíněné duševní poruchy

Literatura:

Duševní poruchy a poruchy chování, MKN 10, Psychiatrické centrum, Praha 1992

Zvolský, P. a kol. : Speciální psychiatrie, Universita Karlova, Praha 1996

Freud, S.: Vybrané spisy II-III. Jedna kazuistika ze "Studii o hysterii ", Avicenum, Praha 1993

Hoschl,C.: Psychiatrie pro praktické lékaře, Nakladatelství a vydavatelství H H, 1996

Praško,J.,Kyralová,J.: Co je to deprese a jak se léčí?, Psychiatrické centrum, Praha 1997

Nešpor,K.,Czémy,L.: Léčba a prevence závislostí, Psychiatrické centrum, Praha 1996

142. Teorie psychodiagnostiky a psychometrie (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace 2/-, 1/1 ZK

Anotace studijního předmětu:

Pojem psychologické diagnostiky, oblasti užití, normy, jazyk v psychometrii, třídění psychodiagnostických metod, druhy klinických metod, historie, psychologické proměnné, problémy validity a reliability, hrubé skóry a jejich převody, standardní skóry, intraindividuální rozdíly, testové soubory, expertní systémy a diagnostické modely, položková analýza, faktorová analýza.

Literatura:

Cronbach, J.: Essentials of Psychological Testing. Harper International Edition, NY 1973

Papica, J.: Základy psychometrie. Filozofická fakulta Univerzity Palackého, Olomouc 1984

Říčan, P.: Úvod do psychometrie. Psychodiagnostické a didaktické testy, Bratislava 1980

143. Dětská psychodiagnostika

(povinný předmět)

rozsah výuky a atestace

2/1 Zk -/-

Anotace studijního předmětu:

Úkolem kursu je seznámit studenty se základy psychodiagnostického přístupu, s jeho možnostmi a mezemi u dětí, mladistvých a rodinných vztahů. Podle jednotlivých vývojových období a podle typů problémů a poruch učí se studenti formulovat diagnostický záměr a orientovat se v mnohosti přístupů, metod a technik netestového i testového charakteru. Obeznamená se s principy vývojové diagnostiky, diagnostiky psychických schopností včetně intelektu, s východisky diagnostiky osobnosti a vztahů. Ve výběru poznají konkrétní psychologické postupy a testy. Cílem je poskytnout solidní základ, na němž později, pod vedením zkušeného kolegy, mohou vytvářet vlastní diagnostické dovednosti a kompetenci.

Literatura:

Říčan, P. – Krejčířová, D. a kol.: dětská klinická psychologie. Grada Publishing. Praha, 3. vyd. 1997 (i vydání předchozí, kapitoly o psychodiagnostice)

Koluchová, J. - Morávek, S.: Psychologická diagnostika dětí a mládeže. Učební skripta. UP, Olomouc, 1991

Doplňkově práce z diagnostické oblasti Matějčkovy, Hrabalovy, Švancarovy, Mertinovy, přednášejícího aj.

144. Diagnostika dospělých

(povinný předmět)

rozsah výuky a atestace

-/ - 2/2 Zk

Anotace studijního předmětu:

Struktura kognitivních složek osobnosti a jejich diagnostika. Testy inteligence a testy specifických schopností. Diagnostika kognitivních funkcí. Diferenciální diagnostika v oblasti schopnosti.

Involuční změny v oblasti schopností. Fyziologická a patologická deteriorace. Deteriorační škály.

Zvláštnosti gerontopsychologické diagnostiky. Teoretická východiska neuropsychologické diagnostiky.

Přístup Luriův a Halstead-Reitanův. Rehabilitace kognitivních funkcí po mozgovém poškození. Dotazníky jako psychodiagnostické a výzkumné metody – jejich možnosti a meze. Dělení psychologických dotazníků.

Historie dotazníkových metod. Empirický, faktorově analytický a na teorii založený metodologický přístup ke konstrukci dotazníků. Psychometrické vlastnosti dotazníků.

Kontrolní škály k detekci účelových reakcí probandů při aplikaci dotazníků.. Mechanismus projekce a jeho místo v psychodiagnostice.

Projektivní techniky, jejich charakteristika, dělení a hodnocení vybraných z nich. Situace použití projektivních technik. Počítačové možnosti v psychodiagnostice.

Situace použití projektivních technik. Počítačové možnosti v psychodiagnostice.

Počítačové možnosti v psychodiagnostice.

Počítačové možnosti v psychodiagnostice.

Literatura:

Cronbach, L.J.: Essentials of Psychological Testing. 5th ed. Harper and Row, New York 1990.

Kapitoly 7-11.

Lezak, M.D.: Neuropsychological Assessment. Oxford Univ. Press, New York 1983.

Srnc, J.: Gerontopsychologická diagnostika. In: Baštecký, J. et al.: Gerontopsychiatrie. Grada

Avicenum, Praha 1994.

Svoboda, M.: Psychodiagnostika dospělých. SPN, Praha 1987; nové vydání: Portál, Praha 1999.

Šípek, J.: Projektivní metody. ISV, Praha 2000.

Manuály dotazníků: MMPI, ICL, EOD, 16PF, RAVEN

Základní znalost metoda: WAIS-R, ROR

145. Základy psychoterapie (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace -/- 2/1 Zk

Anotace studijního předmětu:

Základní pojmy, vznik a vývoj psychoterapie, osobnost psychoterapeuta, vzdělání v psychoterapii, etické otázky, současné směry v psychoterapii (hlubinné, dynamické a interpersonální, kognitivně behaviorální, existenciální a humanistické aj.), formy psychoterapie (individuální, skupinová, rodinná...), metody psychoterapie (racionální, sugestivní a hypnotické, abreaktivní, relaxační, nácvikové aj.), psychoterapie u různých druhů poruch, výzkum v psychoterapii, vývoj a současný stav psychoterapie v ČR.

Literatura:

Kratochvíl, S.: Základy psychoterapie. Praha, Portál 1997

Vymětal, J.: Obecná psychoterapie. Praha, Psychoanalytické nakl. 1997

Prochaska, J.O., Norcross, J.C.: Psychoterapeutické systémy. Praha, Grada Publishing 1999

146. Psychohygiena (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace 1/1 Z -/-

Anotace studijního předmětu:

Duševní hygiena a duševní zdraví, stres fyzický a psychický, odolnost vůči stresu, stres a zdraví, psychosomatický model stresu, stres a únava, stres a sportovní výkon, adaptace na stres, přirozené způsoby regenerace sil, spánek a spánkové poruchy, psychologická kontrola stresu, záměrné ovlivňování psychofyziologického stavu, regulační techniky.

Literatura:

Machač, M., Macháčová, H.: Psychologické rezervy výkonnosti. Karolinum, Praha 1991

Křivohlavý, J.: Jak neztratit nadšení. Grada, Praha 1998

Praško, J., Prašková, H.: Asertivitou proti stresu. Grada, Praha 1996

Vojáček, K.: Autogenní trenink. Avicenum, Praha 1988

Schreiber, V. a kol.: Stres. Avicenum, Praha 1985

147. Psychoanalytické směry (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace 2/1 Kv -/-

Anotace studijního předmětu:

S. Freud - zakladatel psychoanalýzy. Egopsychologie, C.G. Jung - Analytická psychologie. A. Adler - Individuální psychologie. Americká kulturní škola. Škola objektivních vztahů. Psychologie Identity a Self.

Literatura:

Adler, A.: Smysl života, Prám, Praha 1995, str. 44-57

Freud, S.: Přednášky k úvodu do psychoanalýzy, XXVII, str. 304-315. Nová řada přednášek k úvodu do psychoanalýzy, str. 363-398. Vybrané spisy I, Avicenum, Praha 1991

Freud, S.: O člověku a kultuře, Odeon, Praha 1990, str. 9-55, 90-98, 98-137

Fromm, E.: Člověk a psychoanalýza, Aurora, Praha 1997, str. 35-92

Jung, C.G.: Analytická psychologie, její teorie a praxe, Academia, Praha 1993. Přednáška druhá, str. 48-82. Přednáška třetí, str. 83-113.

Marlinová, O.: Terapeutický vztah a individuální potřeby pacienta, Psychoterapie V., Triton, Pražská psychoterapeutická fakulta, 1998

Mitchell, S.A., Black, M.Y.: Freud a po Freudovi, Triton, 1999, str. 21-42

Adler, A.: Psychologie dětí, Práh, Praha 1994

Greenbergová, J.J.: Neslíbovala jsem ti procházku růžovým sadem, Triton, Praha 1998

Sayersová, J.: Matky psychoanalýzy, Triton, Praha 1999

149. Dětská klinická psychologie (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace -/- 2/1 Kv

Anotace studijního předmětu:

Cílem kurzu je výkladem a názornými doklady posluchačům předat základní poznatky z klinické vývojové psychopatologie dětského a dorostového věku, poukázat na posilující (resilientní) a ohrožující (rizikové) faktory psychického vývoje se zvláštním zaměřením na uspokojování resp. neuspokojování základních psychických a sociálních potřeb dítěte. Vývoj dítěte je sledován ve vztahovém a rodinném kontextu, studuje se tedy problematika utváření vazby dítěte a její případná psychopatologie i možné důsledky poruch raného upoutání pro další psychický vývoj a sociální adaptaci. Studenti se v průběhu kurzu seznámí s problematikou klasifikace a diagnostických kritérií duševních poruch a poruch chování v dětství. Toto vše je pak základním východiskem k plánování a realizaci psychologické intervence.

Literatura:

Říčan, P. – Krejčířová, D. a kol.: Dětská klinická psychologie. Grada Publishing, Praha, 3. vyd. 1997 (nebo některé vydání předchozí)

Duševní poruchy a poruchy chování. Popisy klinických příznaků a diagnostická vodítka. SZO, Ženeva a Psychiatrické centrum, Praha, 1992 (str. 13 – 28, 155 – 174, 197 – 251)

151. Metody sociální psychologie (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace 1/1 Z -/-

Anotace studijního předmětu:

Metodologická východiska sociálně psychologického výzkumu a diagnostiky, pozorování v sociální psychologii, experimentální metody, rozhovor a dotazník, analýzy produktů, metody měření postojů, zjišťování sociálně významných rysů osobnosti, metody výzkumu a diagnostiky skupin, výzkum sociálně psychologických jevů v reálných podmínkách, komplexní přístup v sociálně psychologickém výzkumu a diagnostice.

Literatura

Břicháček, V.: Úvod do psychologického škálování. Bratislava, Psychodiagnostické a didaktické testy 1978.

Disman, M.: Jak se vyrábí sociologická znalost. Praha, UK 1993, 1998. (kap. 10)

Hrabal, V.: Sociometrický test. Bratislava, Psychodiagnostické a didaktické testy 1979.

Janoušek, J. a kol.: Metody sociální psychologie. Praha, SPN 1986.

Křivohlavý, J.: Metodika experimentálních her. Praha, SPN 1971.

Papica, J.: Metody sociálně psychologického výzkumu. Praha, SPN 1974.

Petrusek, M.: Sociometrie. Praha, Svoboda 1969.

152. Manželské a rodinné poradenství (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace 2/1 1/1 Kv

Anotace studijního předmětu:

Systém manželského a rodinného poradenství, systém péče o rodinu, sociologie rodiny, rozvodovost, předmanželské poradenství a diagnostika, extrémně mladá manželství, fáze rodinného systému, druhy a zdroje manželských problémů, manželské mýty, neúplné rodiny, náhradní rodinná péče, manželství jiných etnik a riziková manželství, interpersonální percepce v dyadických vztazích, diagnostika, poradenství a psychoterapie.

Literatura:

Kratochvíl, S.: Manželská terapie. Praha, Portál 2000

Plaňava, I.: Manželství a rodiny. Brno, Doplněk 2000

Plzák, M.: Poruchy manželského soužití. Praha, SPN 1988

Šmolka, P., Mach, J.: Když Vás trápí někdo blízký. Praha, Portál 1999

153. Psychosociální intervence (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace -/- 1/1 Kv

Anotace studijního předmětu:

Základní informace o psychosociálních intervencích, pojednání o intervencích se snahou o vystižení jejich reprezentativního rozložení, vzájemných vazeb a metodologického propojení, klasické intervenční oblasti - medicína, sociální péče, pedagogická praxe a oblasti, kde se intervence začínají zavádět.

Literatura:

Bauman, Z.: Globalizace. Mladá Fronta, Praha 1999

Hofstede, G.: Kultura a organizace. Software lidské mysli. UK, Praha 1999

Hörman, G., Nestman, F.: Handbuch der psychosozialen Intervention. Westdeutscher Verlag, 1988

Keller, J., Gál, F., Frič, P.: Hodnoty pro budoucnost. G plus G, Praha 1996

154. Forenzní psychologie (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace 1/1 Kv -/-

Anotace studijního předmětu:

Kurz seznamuje s předmětem forenzní psychologie, podává přehled forenzních disciplín. Dále uvádí základy kriminologické psychologie (osobnost pachatele, viktimologie, kriminální psychopatologie), kriminalistické psychologie (výslech, psychologický profil), soudní psychologie, psychologické soudní expertizy v trestní a civilní oblasti, penitenciární a postpenitenciární psychologie, policejní psychologie.

Literatura:

Netík, K., Netíková, D., Hájek, S.: Psychologie v právu. Praha, C.H.Beck, 1997

Inciardi, J.A.: Trestní spravedlnost. Praha, Victoria Publ., 1994

Čírtková, L., Červinka, F.: Forenzní psychologie. SUPPORT, Praha 1994

161. Personální psychologie a prac. poradenství (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace 2/1 Z -/-

Anotace studijního předmětu:

Nastínění místa personální psychologie a pracovního poradenství v managementu organizací a v trsu psychologických věd zakotvených v hospodářské oblasti (psychologie práce, psychologie organizace, ekonomická psychologie, psychologie řízení, inženýrská psychologie, psychologie trhu atd.). Následuje uvedení hlavních rysů personálně psychologické práce v oblasti správy (řízení) lidských zdrojů se zdůrazněním diagnostického přístupu, etiky a hledisek produktivity, efektivity a spokojenosti. Jsou uvedeny hlavní obsahové oblasti personálně psychologické práce: Problematika získávání pracovníků (nábor, vyhledávání). Výběr, přijímání a zařazování pracovníků. Stabilizace pracovníků a stimulace pracovní činnosti. Hodnocení pracovníků. Plánování personálu, rozvoj zaměstnanců a formování pracovní síly. Umisťování pracovníků a práce s odcházejícími zaměstnanci. Průmyslové a pracovní poradenství. Kvalita pracovního života. Zaměstnanecké vztahy a oblast skupinového vyjednávání.

Literatura:

Štikar J. et al.: Základy psychologie práce a organizace. Praha, Karolinum, 1998, dotisk.

Armstrong M.: Personální management. Praha, Grada, 1999.

Werther W. B., Davis K. Lidský faktor a personální management. Praha, Victoria Publishing, 1992.

Milkovich G. T., Boudreau J. W. Řízení lidských zdrojů. Praha, Grada, 1993.

Cascio W. F.: Managing Human Resources. Productivity, Quality of Work Life, Profits. New York, McGraw-Hill, 1992, 3rd Edit.

Kubr M. a kol.: Poradenství pro podnikatele a manažery I, II. Praha, Capa, 1991.

162. Metody psychologie práce a organizace (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace -/- 1/1 Z

Anotace studijního předmětu:

Obecné charakteristiky metod (metodologické a statistické pojetí při výběru pracovníků, teorie a postup při zjišťování pracovních proměnných, modelování, experiment). Činnostní charakteristiky metod (profesiografie, míry zátěže při práci). Diferenciálně psychologické charakteristiky metod (validita prediktorů, charakteristiky univerzální, relevantní pro jednotlivá povolání, determinující vztah mezi jedincem a pracovním zaměřením). Sociálně psychologické charakteristiky metod. Aplikace metod v různých oblastech (metody v personální práci, inženýrské psychologie, psychologie organizace a řízení, psychologie dopravy, trhu, ekonomické psychologie).

Literatura

Štikar J., Rymeš M., Riegel K., Hoskovec J., Metody psychologie práce a organizace, Praha, Karolinum, 2000

163. Inženýrská psychologie (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace 1/1 Zk -/-

Anotace studijního předmětu:

Cílem kurzu je seznámit studenty s předmětem a vývojem inženýrské psychologie a se základními úkoly tohoto oboru. Jsou analyzovány psychologické otázky vztahu člověka a techniky se zaměřením na příjem informací, rozhodování a jednání.

Značná pozornost je věnována poznatkům o negativních vlivech techniky na člověka ve vztahu k ukazatelům práce a zátěže operátora. Zdůrazněna činnost člověka a malých pracovních skupin řídicích technické prostředky a systémy. Psychologie ovlivňuje i vývoj a užití nových výcvikových prostředků, simulátorů a trenažérů. Kurz poskytne potřebné informace i v aplikačním zaměření zejména pro úpravu obrazovkových pracovišť.

Literatura

Štikar J., Hoskovec J., Stríženec M., Inženýrská psychologie, Praha, SPN, 1982

Štikar J., Hoskovec J., Malé pracovní skupiny a technické systémy, Praha, UK, 1983

Štikar J., Obrazová komunikace, Praha, Karolinum, 1991

164. Psychologie řízení a ekonomická psychol. (povinný předmět)
rozsah výuky a atestace 1/1 1/1 Zk

Anotace studijního předmětu:

Psychologie řízení hledá projevy psychologických zákonitostí a možnosti uplatnění psychologických poznatků v řízení sociotechnických systémů od malých firem až po globální organizace. Vychází z materie špičkových světových firem – např. Baťa, Ford, Chrysler, General Motors, General Electric, Microsoft a jejich vrcholových manažerů, identifikuje klíčové rysy evropského, amerického a japonského manažerského myšlení. Studenti se seznámí s globálními souvislostmi a problémy řízení, v praktických cvičeních se naučí identifikovat, formulovat a řešit psychologické úlohy v oblasti managementu.

Ekonomická psychologie hledá psychologické v ekonomickém: vychází z vybraných momentů dějin ekonomického myšlení, které analyzují lidské chování, navazuje hledáním psychologických zákonitostí ve fungování ekonomických subjektů tržní společnosti. Studenti se na praktických cvičeních naučí identifikovat psychologické stránky ekonomických pojmů a teorií, aplikovat psychologické poznání a metody v ekonomickém prostředí, využívat ekonomické nástroje ke sběru psychologických dat, připraví se k dialogu s ekonomy pro rozšíření vlastního oboru a pro řešení praktických úkolů.

Literatura:

Štikar J. a kol.: Základy psychologie práce a organizace. Academia Praha 1999

Štikar J. a kol.: Metody psychologie práce a organizace. Academia Praha 2000

Koontz H, Weirich H: Management Victoria Publishing 1993

Pražská L., Jindra J. a kol.: Obchodní podnikání. Retail management. Management Presss, Praha 1997

Lea S., Tarpay M, Webley P.: Psychologie ekonomického chování. Grada, Praha 1995

VanRaaij W.F., Van Veldhoven G.M., Warneryd K.E.: Handbook of Economic Psychology. Kluwer Academic Publishers Dordrecht 1988

Heyne P.: Ekonomický styl myšlení. VŠE Praha 1991

Frank R.H.: Mikroekonomie a chování. Svoboda Praha 1995

Riegel K., Janoušek J.: Manuál pro výcvik v ekonomické psychologii. GAČR 1997

171. Diplomový proseminář (povinný předmět) -/2 -/2 Z
rozsah výuky a atestace

Anotace studijního předmětu:

Seznámení se s charakteristikou a přípravou diplomové práce.

Užití literárních pramenů.

Metodologické a statistické principy při práci na diplomové práci.

Vztah formálních a obsahových hledisek diplomové práce.

Literatura:

Eco, U.: Jak napsat diplomovou práci. Votobia, Praha 1997.

172. Diplomový seminář (povinný předmět) -/2 -/2 Z
rozsah výuky a atestace

Anotace studijního předmětu:

Seminář je rozdělen podle specializace, které se student věnuje - pedagogická psychologie, sociální psychologie, klinická psychologie, psychologie práce a organizace. Poskytuje společné konzultace k řešení diplomových úkolů, možnost společně uvažovat nad diplomovými úkoly, empirickými projekty a zpracováním získaných dat, řešení metodologických otázek diplomových prací.

Program semináře je koncipován jako repetitorium metodologie se zřetelem ke zpracování tématu diplomové práce. Členové semináře postupně referují o svých projektech a v následující diskusi obhajují zvolené postupy. Rozprava má napomoci k úspěšnému splnění diplomního úkolu, posilovat ve studentech tvůrčí zaujetí a podporovat ochotu ke spolupráci (pomoc při vyhledávání literatury, při organizačním zajištění sběru dat atd.).

173. Písemná práce III (povinný předmět)

Anotace studijního předmětu:

Materiálová práce, tématicky vázaná na jeden ze specializačních seminářů.

174. Písemná práce IV (povinný předmět)

Anotace studijního předmětu:

Součást přípravy zadaného diplomového úkolu.

175. Stáže (povinný předmět) -/- -/6 Z
rozsah výuky a atestace

176. Výběrová praxe (povinný předmět) 14 D 14 D Z
rozsah výuky a atestace

177. Prázdninová praxe I (povinný předmět) 14 D Z -/-
rozsah výuky a atestace

178. Prázdninová praxe II (povinný předmět) -/- 14 D Z
rozsah výuky a atestace

Anotace studijních předmětů (stáže a praxe):

Povinné stáže a odborné praxe jsou určeny studentům 2. cyklu jednooborové psychologie a mají celkový rozsah 410 hodin. Realizují se na vybraných odborných pracovištích pod vedením zkušených psychologů. Student předkládá podrobnou zprávu o průběhu absolvované praxe.

Cíle a obsah praxí: během jednotlivých forem praxí a stáží získávají studenti postoje a dovednosti potřebné pro výkon psychologického povolání.

**Světový jazyk (1)
rozsah výuky a atestace**

(povinný předmět)

Zk

**Světový jazyk (2)
rozsah výuky a atestace**

(povinný předmět)

Zk

Volitelné studijní předměty

**8 * Volitelný předmět
rozsah výuky a atestace**

(301 – 399)

8 * Kv

**Volitelný spec. seminář
rozsah výuky a atestace**

(401 - 405)

1 * Z

**Volitelný seminář
rozsah výuky a atestace**

(401 – 499)

3 * Z